

ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ

Храмушина Вероніка Андріївна, ст. гр..Зм-21

Науковий керівник: викладач землевпорядних

дисциплін Січкарь О.М.

Немирівський коледж будівництва та архітектури

ВНАУ

Земля – наше найбільше національне багатство, безцінний скарб, який необхідно охороняти, відтворювати і розумно ним розпоряджатися.

Землевпорядкування — це система заходів, направлених на виконання рішень державних органів в області користування землею.

Землевпорядник — спеціаліст, який володіє знаннями про земельне право, земельний кадастр, землевпорядкування та управління земельними ресурсами, має відповідну освіту та належну кваліфікацію.

Землевпорядкування – одна з найдавніших професій. Історичні літописи свідчать про те, що ще до прийняття християнства, понад 1000 років тому, у Київській Русі вже проводили вимірювання землі. Першими землевпорядниками були межувальники, які встановлювали та закріплювали межі і видавали документи, що засвідчували право на землю. Ще тоді землевпорядники були шанованими людьми, адже в їхніх руках перебувало головне багатство - земля, основа для функціонування всіх сфер діяльності людини. Тож, чим вищий рівень компетентності осіб, які створюють і регулюють земельні відносини, тим вищим і безпечнішим буде розвиток суспільства. Важливою ланкою при цьому є і одвічно буде землевпорядна служба.

Народи Греції, Єгипту, Індії за кілька тисячоліть до нашої ери поділяли земельні масиви на частини, вели ретельний облік земель, здійснювали різні виміри для будівництва каналів, зведення споруд, проводили відмежування й обмірювання земель, облік їхньої якості та здійснювали оподаткування. Відомі письмові згадки грецького історика Геродота («Історія. Книга друга. Евтерпа», п.109) про єгипетського царя Сесостріса (1878 - 1841 рр. до н.е.), який, за розповідями жерців, ввів щорічний земельний податок за надані підданам

рівновеликі квадратної форми земельні ділянки. Якщо після розливу ріки Ніл, річка розмивала чийсь земельний наділ, власник мав прийти і сповістити про це царя, після чого Сесостріс доручав «землемірам» переконатися у цьому і виміряти новий земельний наділ постраждалому та обрахувати новий податок. На думку Геродота, саме тоді і було винайдено «землемірне мистецтво», яке згодом перейняли елліни (греки).

В древньому Римі з метою закріплення прав власності на землю було проведено опис земель, початок якого приписується Сервію Туллію (IV ст. до н.е.). Для цього були заведені спеціальні реєстри (перші земельні кадастри), в які заносились дані про розмір земельних ділянок, спосіб їх обробітку, якості і доходності земель. На бронзові таблиці наносились плани, назви, межі і розміри землеволодінь, дані про якість земель і саме господарство. Землеписи Древнього Риму (V - IV ст. до н.е.). Перші найпростіші кадастрові реєстри на території Київської Русі з'явилися в XI столітті, але стосувалися, переважно церковних і монастирських земель. Перші переписи з характеристикою земель датуються XII століттям. Впродовж 1719 - 1729 рр. італієць Джовані Джакомо Маріоні (1676-1755) розробив перший земельний кадастр на основі наукових методів у визначенні меж ділянок. Документами у ньому були ситуаційні карти всіх населених пунктів регіону, виконані за допомогою мензули у масштабі 1:2000. Цей кадастр введено в дію 1 січня 1760 року і названо «Мланським кадастром». Він став основою для розробки кадастрів Франції, Бельгії, Австрії, Голландії і Швейцарії.

Історія розвитку землевпорядних та кадастрових робіт на території сучасної України несе на собі відбиток існуючої на той час політико-економічної ситуації: період Київської Русі, Гетьманщина, часи поневолення в царській та Австро-Угорській імперії; період СРСР, Доба незалежності. Так, У 1097 році було закріплено право великих князів, боярів та інших аристократів на успадкування права власності на землю, дарування, продаж і конфіскацію земельних володінь; 1528 р. – організація литовським князем перепису землевласників, із зазначенням кількості дворів у кожному землеволодінні та

розмірів; У 1569 році – проведена інвентаризація незайнятих земель у Волинському, Подільському воєводствах. У 1729-31 роках гетьман України Данило Апостол провів інвентаризацію усіх землеволодінь Гетьманщини. Відповідно до виконаних робіт усі землеволодіння були поділені на 6 категорій: рангові, міські, вільні, спірні, церковні та володіння, надані за заслуги. Перші поземельні кадастри на Галичині відомі в історичній літературі як Йосифінська (1785-1788 рр.) і Францисканська (1819-1820 рр.) метрики.

Землевпорядкування, яке включає систему державних заходів, спрямованих на організацію раціонального і ефективного використання земель, підвищення культури землеробства і охорону земель, має надзвичайно тісний зв'язок з геодезією.

Геодезія - це наука про методи визначення фігури і розмірів Землі, зображення земної поверхні на планах і картах і точних вимірювань на місцевості, пов'язаних з розв'язанням різних наукових і практичних завдань.

Геодезія – прикладна математична наука, що вивчає методи визначення:

- форми та розмірів планети Земля;
 - її гравітаційного поля;
 - зміни цих параметрів у просторі та часі;
- а також методи:
- побудови мереж пунктів з єдиною системою просторових координат;
 - виконання, на основі цих пунктів, топографічного знімання, створення паперових та цифрових планів та карт;
 - розв'язування наукових та інженерних задач.

В розвитку геодезії можна виділити найважливіші етапи.

Перший етап, коли давні індуси, вавілоняни й греки до Піфагора (VI ст. до н. е.) вважали Землю плоскою, або плоско-опуклою, і такою, що тримається на підпірках. Піфагор (580–500 рр. до н. е.) припустив, що Земля, як "найдосконаліше тіло", має форму кулі, а його сучасник Парменід пояснив, що ніяких підпірок у Землі немає, усі тіла з різних боків падають на Землю, а їй, виходить, падати немає куди. Великий грецький учений Арістотель (384–322

рр. до н. е.) довів кулеподібність Землі за формою тіні на диску Місяця під час місячних затемнень. Є відомості, що ще до Арістотеля були спроби визначити розміри земної кулі. Так, халдейські вчені визначили довжину кола Землі у 24000 миль 13 (миля дорівнювала 4000 крокам верблюда). Як це було визначено – невідомо. Обґрунтував розміри Землі як кулі Ератосфен (276–196 рр. до н. е.).

З цього періоду і до кінця XVII віку – другий етап. Землю вважали кулею. Останні століття рабовласницького суспільства, тобто період володарювання й розпаду Римської імперії, не внесли нічого істотного в історію розвитку геодезії. Під час наступних семи століть центр наукової думки перемістився до арабських країн. У 829 р. арабські вчені визначили розміри Землі. Результат цього визначення виявився близьким до сучасних даних: для дуги в 1° за меридіаном араби отримали 111,8 км. З епохи великих геофізичних відкриттів починається період нового природознавства. Від цього періоду, пов'язаного з іменами голландського математика та фізика Снелліула (1580–1626), французького академіка Пікара (1620–1682), англійського фізика й математика Ньютона (1642–1727) бере початок і нова геодезична наука.

Третій етап – кінець XVII і до середини XIX століття, коли Землю вважали приплюснутою кулею, тобто сфероїдом (сфероїдальність Землі доведена Ньютоном).

Четвертий етап, коли наука дійшла висновку, що сфероїд – тільки друге наближення до істинної фігури Землі. Цій істинній фігурі у 1873 році німецький фізик І.В. Лістінг дав спеціальну назву – геоїд (землеподібний).

П'ятий – сучасний етап. Детально вивчається геоїд, квазігеоїд, у різних країнах визначаються відхилення геоїда від деяких еліпсоїдів із певними розмірами і у певний спосіб орієнтованими в тілі Землі. Такі еліпсоїди, що мають мінімальні відхилення від геоїда на території певної країни, називають референт – еліпсоїдами. Еліпсоїд, що забезпечував би мінімальні відхилення від геоїда по всій поверхні Землі, називається загальноземним еліпсоїдом. Такий еліпсоїд практично вже знайдений насамперед завдяки космічній геодезії, яка

започаткована 4 жовтня 1957 р. із запуском першого у світі штучного супутника Землі. Сьогодні супутникові технології, які є могутнішими засобами, ніж наземна геодезія, для вивчення форми та розмірів Землі, її гравітаційного поля, тобто поля сили ваги. Технології космічної (супутникової) геодезії дають також змогу визначати взаємне положення точок земної поверхні, будувати просторові опорні геодезичні мережі і виконувати топографічне знімання з метою складання планів та карт.

Список використаної літератури:

1. Професія землевпорядник – на все життя. (<http://www.scribub.com/>)
2. Цікаво про цікаве (<http://netstar.moy.su>)
3. Усе добро від землі (<http://kadastrpdatu.at.ua/>)
4. <http://vunivere.ru/>